

45/1

Informace o Chartě 77 - ročník III./1980/ - č.1

od 22.prosince 1979 do 15.ledna 1980

Jiří Hájek: K třetímu výročí Charty 77	...	1
Sdělení Charty 77	...	3
Životopisy nových mluvčích Charty 77	...	3
Dopis Mezinárodní federace pro lidská práva	...	3
Výbor na obranu nespravedlivě stíhaných:		
Sdělení č.155 /odsouzení J.Grunteráda/	...	4
Sdělení č.156 /propuštění J.Bělíkové, L.Lise, J.Němcce a V.Malého/	...	5
Sdělení č.157 /1/Chloupek propuštěn/	...	5
Martin Hybler: Smysl a situace snah o dodržování lidských práv v Československu	...	5
Dopis O.Bednářové Federálnímu shromáždění	...	7
Rozhovor s Jiřím Němcem	...	10
Články došlé do redakce	...	11

Vydává nezávislá redakční skupina signatářů Charty 77

Adresa : P.Jhl, Anglická 8, Praha 2
Anna Sabatová, Anglická 8, Praha 2

K třetímu výročí Charty 77 - Jiří Hájek

Když jsme koncem r.1976 podepisovali Prohlášení Charty 77 kladl si leckdo z nás otázku, zda nejdé jen o další podpis, jenž podobně jako mnoho předchozích od konce r.1970 skončí v koši / či bude založen ad acta/ orgánu či úředu jemuž je adresován text, zapadne bezvětřího ohlasu, nebo snad jen se zmínkou někde v zahraničním tisku, kam zpráva o něm zabloudí a vynese pošpisovatel nejspíš jen další předvolání k výslechu, další policejní nebo existenční říkání a nezvratné potvrzení moci, že jej považuje nadále za občana / či poddaného/ třetího nebo čtvrtého řádu, a nímž se nemá v úmyslu věbec bavit.

Reakce moci na naše podpisy předstihla toto skepické očekávání: neomezila se na opakování potvrzení našeho statutu, vystupňovala represe a šikanování do rozsahu připomínejících padělátků až do dvacátého osmého dne. Rozvinula kampan spilání, pomluv, nepravdivých obvinování a nutila i lidi jinak slušné, aby je papouškovali, aniž jim dovolila seznámit se s textem. Jejž odsuzovali / což přivádělo i leckterého akademika či národního umělce do trapné pozice onoho arcibiskupa Zdeňka, jemuž se už za Husa náš lid smál, že "pálil knihy, nic nevěda, co v nich psáno"/ A právě touto kampaní, již mnozí chápali jako přípravu monstruálního procesu ve stylu pedesátých let, vyvolala moc živý sájem o výzvu, jejíž obsah zastírala, o lidi, o nichž zjevně lhala. Bez této, jejíž obludek ohromovala, nebyla by ani mezinárodní veřejnost věnovala Chartě taklik pozornosti. Vždyť nakonec není tak pozoruhodná skutečnost, že několik set občanů se obráti k vládě i veřejnosti své země s výzvou k respektování zákonů a mezinárodních dohod zaručujících lidská práva a občanská práva, jako spíše to, že aparát moci takovou výzvu prohlásí za útok na své společenské a státní zřízení, alarmuje kdekoho a snaží se účastníky této iniciativy zákonné postavit mimo zákon. Non na čarodejnici, rozpoutaný proti Chartě při jejím objevení upozornil tak přesvědčivěji než text jejího prohlášení na propastný rozdíl mezi tím, co moc u nás vyhlešuje v proklamovaných zásadách socialismu, v zákonech a i slavnostně přejímaných závazcích o právech a jistotách občanů, a její denní praxí, v níž často vystupuje vůči lidem jako vrchnost vůči bezprávným poddaným. Všechny pokusy právě tento rozdíl zastírat sebehalasné jí propagandou a sebetvrdatí represei vedou jen k jeho zdokrazení. A tak tažení proti Chartě v prvních měsících r.1977 vedlo nakonec k její popularizaci u nás i za hranicemi a k jejímu zesílení. Ještě před tragickým koncem prof. Patočky, jehož pohřeb provázelo vyvrcholení útoku moci vzrostl počet signatářů téměř na trojnásobek. Masové zadružování a předvádění poskytlo nečekávanou příležitost signatářům k vzájemnému styku na chodbách a v českých vyšetrovatelů a k přátelským diskusím, v nichž vše jejich společenství založené podpásem všeobecně formulovaného XXXX textu, zkonkrétovalo vzájemný styk, výměnou názorů i společným ne zcela přijemným zážitkem. Kdyby moc Chartu bud ignorovala tak, jako ignorovala předchozí výzvy a návrhy jejích jednotlivých účastníků či jejich skupin, anebo kdyby byla k ní věcně přistupovala tak, jak je podle ústavy a prováděcích předpisů povinna - věcně se zabývat podněty a stížnostmi či návrhy občanů - nebyla by se Charta stala tím, čím dnes je - nejen po onom prvním frontálním utkání s mocenským a propagandistickým aparátem, ale i po řadě dalších menších srážek, vrcholícím procesem proti šesti pražským a jednomu brněnskému signatáři Charty a členům VONSu. Také tyto další konflikty, při nichž se už ze strany moci převládla snaha utajit jejich podstatu nad pokusy zastřílety, kdo se solidarizuje s Chartou, znevážit pohnutky a činnost pronásledovaných před slušnými lidmi a přesvědčit domácí i zahraniční veřejnost, že nejsou hodni jejího zájmu, sympatičtí a solidarity, vedli sice k bolestnému a nespravedlivému dopadu na jednotlivé oběti persekuce, ale jinak v nich nikde moc nedosáhla společenského účinku, jejž sledovala.

Charta 77 tedy vstupuje do r.1980 jako zjev zdomácnělý v našem společenském dění, ve vědomí statisíců členů naší společnosti a mnoha tisíc svých přívrženců v zahraničí. V seriozním západním tisku, který respektuje také oficiální místa naší republiky, dostalo se jí v uplynulých třech letech více místa než stereotypní naší oficiální propagandy. Její prohlášení z 1.1. 1977 nese dnes přes tisíc podpisů, většina z nich byla připojena za dubnové palby štvanic a represi s plným vědomím risika, které tento podpis přináší. V nezákoném vyhazovu se zaměstnání či přefazení na jinou pracovištní horší místo, v počtu telefonu, bezdůvodných předvolání a jiných šikanách, v poli cestních

sledovačských či nesmyslných vyhozových známych "chartistů" z všeobecně přístupných kulturních či jen prostě zábavných podniků.

Lze těžko říci, jakým koeficientem je třeba násobit tuto poměrně ekrovně říjalo limitované právě uvedenými riziky denního života, abychom kvantitativně pohytili všechny ty, kdo *sympatizuje*, spolupracuje, sháněje a rozmnožuje písemnosti Charty nebo ji prostě "fandí". Mnozí nám piší, upozorňují na své či cizí potíže, hledají pomoc i když vědí, že může být jen morální: Charta o nich ví, zahrnuje je mezi ty, jejichž problémy předkládá orgánům státu i veřejnosti naši země. Přitom její prostředky komunikace jsou ztíženy tak, že technicky zaostávají za možnostmi současné doby. Často jsme až překvapeni, odkud a jak se lidé ozývají a hlásí k nám. I když užás až nejvíce zporuďovaly ony represivní nebo jen pomluvačné útoky z mocenských struktur, i když samozřejmě nám své sympatie projevují často i lidé zásadně a vždy nespokojení, není podstatou působení Charty opozice a ještě méně negace vůči současnemu zřízení. Tím méně lze hovořit o podvratné činnosti, kterou se snaží příslušníci StB už po tří roky narně pokoušeji Chartě prokázat nejkrkolomnější právnickou / a ještě častěji neprávnickou a protiprávní/ akrobacií. Charta 77 nevyhledává konflikt se státní mocí. Je od počátku výzvou k důslednému uplatnění socialistické zákonnosti zcela ve smyslu ústavy ČSSR /čl.17/ Výzvou k mocenským orgánům, ale také ke každému občanovi. Výzvou k občanské angažovanosti v nejlepším slova smyslu. Podpisem této výzvy se zároveň zavazujeme sami ve svém jednání vystupovat všude jako občané znající svá práva i povinnosti, pravdiví vůči sobě a svému okolí i vůči nátlakům zvenčí, ze strany mezinárodních orgánů. Tutu opravdovost staví Charta 77 proti nepravdivosti.

Již je zjevná od počátku 70.let v našem veřejném životě plno. Novoří se někdy o existenci jakési nepsané a nevyslovené a přeče všem dobře známé "společenské smlouvy", budeš-li bez odmluvy / alespoň veřejně/ poslouchat vrchnost, předstírat plnění ~~zákoností~~ jejich příkazů, úctu k jejím proklamacím, jinak občas / ne tak moc často/ zatleskáš, zaskanduješ, odhlasuješ na povinném shromáždění rezoluce připravené shora a potvrdíš tak vždy stále pevnější jednotu mocenského aparátu s lidem - pak tā nikdo nebude bránit, aby s rozličným způsobem sejišťoval pro sebe a svou rodinu větší hodnoty spotřební společnosti, pokud je lze sehnat. Proti takovému pojetí společenského soužití, proti "angažovanosti" v jejím smyslu žádá Charta 77 pravdivost ve vztahu mezi občany i mezi občanem a mocem bere tuto moc za slovo a žádá plnění toho, co je výslově psáno v ústavě a právním řádu, jehož součástí jsou i mezinárodní památky o lidských právech, zpřesňující po svém vtělení do tohoto právního řádu právě příslušná ustanovení ústavy jako vyšší normu, již nelze nedřevazovat normy nižší / jako trestní zákon či zákon o SNB/.

Potřeba této pravdivosti jako vážného předpokladu i faktoru řešení naléhavých otázek naší společnosti byla a je pocitována všeobecně. Angažovat se za ni neformálně, spontánně, podle svého vlastního přesvědčení, bez příkazu či instrukcí shora a bez předepsaného rituálu forem je ochotno stále ještě dost lidí, kteří jsou přesvědčeni o nutnosti respektovat a uplatňovat v naší společnosti základní lidské hodnoty, opomíjené jak v pojetí spotřebního životního stylu/ neoficiálně trpělého a prakticky právě v rámci oné nepsané "společenské smlouvy" podporovaného/, tak vrchnostensko-byrokratickým stylem současného řízení naší společnosti. Potřebu aktivnějšího uplatňování těchto hodnot, respektování lidské důstojnosti, realizaci opravdového sebeurčení každého člověka v souladu s pokrokovým rozvojem společnosti / a jako předpoklad/ připomíná nám i světový vývoj.

Již při konci největší katastrofy lidstva, jakou byla II. sv. válka, vytvářila Charta Spojených národů a po ní Všeobecná deklarace lidských práv, respektování a rozvíjení těchto hodnot jako jeden ze základních předpokladů mírového soužití a spolupráce lidstva v současné době. Tváří v tvář novým nebezpečím, jakým je stále existující riziko termonukleární války, ale i hrozící vyčerpání zdrojů naší planety či pustošení jejího životního prostředí prohlubující se rozpory mezi tempem rozvoje vyspělé a ~~zákoností~~ rozvojové části světa, roste potřeba společného řešení všech otázek nejen moudrými organizacemi a institučními opatřeniami, ale i plným uplatněním oněch lidských hodnot. Významné mezinárodní dokumenty, z nichž pro naši oblast je nám nejblížší Závěrečná akt z Helsinek r.1975, tuto vzájemnou podmíněnost ještě zdůrazňují.

Československo i ostatní státy společenství Varšavské smlouvy podpisem těchto ~~zákoností~~ domnělý platnost těchto hodnot nejen pro mírový ~~zákonostní~~ vývoj v Evropě a ve světě, ale i pro pokrokový rozvoj vlastní spo-

lečnosti. Jsou důležité právě u nás, kde v současné době rostou krizové jevy v ekonomice i jiných aspektech společenského života takovou mírou, že je těžké je zakrývat. Charta 77 zatím jediná s takovým důrazem na význam těchto hodnot upozorňuje. Ne vždy asi stačila to vyjádřit zdařile. V neformální pospolnosti, otevřené jak všem námětům tak kritice, pod rozličnými tlaky, o nichž jsme už hovořili, snaží se její signatáři i přívrženci o jejich zdůrazňování, uplatňování, i obranu. Rozdílnost ideového základu, z něhož k tomu přistupují, stejně jako životních zkušeností, daných rozdílným věkem, vzděláním, pracovním prostředím, dává jejich společenství ovrádu pluralitní ráz. Může se udržet a růst jen v atmosféře vzájemné tolerance a snahy o pravdivost, o pochopení názorových rozdílů a jejich plné vyjasnění tak, aby bylo lze najít společná konkrétní východiska. Bytostný demokratismus, odpovídající i dobrým národním tradicím, je nezbytný pro další život a rozvoj společenství Charty i pro její účinné působení. Ten také zabrání tomu, aby se sama uzavírala do jakéhosi ghettta, do něhož by ji rádi uzavřeli nejen její odpůrci, ale nechtěně snad i ti, kdyby zapomněli na to, že je a má být otevřený neformálním společenstvím, bez organizační struktury a hranic, snažícím se na základě a v rámci společenského a státního zřízení i právního řádu naší společnosti důsledným a aktivním občanstvím posilovat a uplatňovat pokrokové prvky jejího vývoje, svobodu člověka, jak je zaručena podle platných zákonů.

Po této stránce je Charty, jak se ukázalo, naší společnosti potřebná. Její existence a činnost odpovídá objektivním potřebám současné etapy našeho vývoje. Proto jí nebylo lze zničit sebevrdšími zásahy, jež také proto prokázaly svou nebynost. Zůstává nadále platným upozorněním na význam hodnot jež hájí, a výzvou k jejich respektování a uplatnění. Zatím převážně jen výzvou. Odpočív na ni - ať v širší iniciativě a akci společenských sil, jejichž zájmy vyjadřuje, či v soustředěnějších pozitivních krocích alespoň části mocenské garnitury, těmto zájmu vycházejí vstříc - se zatím nedostavila. O to více, je třeba výzvu ještě s větším důrazem a přesvědčivostí opakovat jak v plné šíři, tak v konkrétních aspektech a situacích. Čtvrtý rok její existence a působení přinese k tomu řadu přiležitostí, i když zároveň asi také nové překážky, jež bude třeba překonávat.

Sdělení Charty 77

Ve shodě se základním dokumentem Charty 77 z 1.1.1977 a dosavadní praxí přestávají J. Hájek a L. Hejdánek dnem 1.1.1980 působit jako mluvčí Charty 77 a předávají týmž dnem své funkce Marii Hromádkové a Miloši Rejchrtovi.

Marie Hromádková

Zdena Tominová

Miloš Rejchrt

Jiří Hájek

Ladislav Hejdánek

/r. včí Charty 77/

Marie Hromádková, nar. 5.1.1950 v dělnické, komunistické rodině, pův. povoláním dělnice, vzdělání prom. historička, nyní výšetkářka inženýrských a průmyslových staveb. Členkou KSC od r. 1945, vyloučena po r. 1968.

Vdaná, matka 3 synů. Manžel Oldřich, absolvent dvou vysokých škol, v posledních letech po vyloučení z KSC a po degradaci z podplukovníka dělník.

Pracovala převážně jako funkcionářka mládežnických a stranických organizací a orgánů. Před r. 1968 naposledy jako průmyslová tajemnice okresního výboru KSC v Praze 6, po lednovém plénu ÚV KSC v oddělení svodu informací ÚV KSC. Adresa: Kolinského 1437, objekt 2601/5 byt č. 16, Praha 4-Jižní město

Miloš Rejchrt, nar. 19.10.1946. Otec duchovní církve bratrské, matka učitelka. Zákl. a střední všeobecně vzdělávací školu studuje v Praze, po maturitě v r. 1969 je přijat ke studiu na Komenského evangelické bohoslovecké fakultě v Praze. Studijní rok 1968/69 absolvuje na bohoslovecké fakultě univerzity v Lausanne. R. 1970 je ordinován na duchovního českobratrské církve evangelické v České Lípě. V listopadu 1972 je zbaven státního scholasu k výkonu duchovenské činnosti, údajně pro referát o knize Nikolaje Berdajeva "mysl a prameny ruského komunismu", který přednesl na konferenci duchovních své církve. Od té doby pracuje jako topič a údržbář v České Lípě, od r. 1976 v Praze. Zenatý, otec dvou dětí ve věku 2 a 4 roky. Adresa: Vršní 60, Praha 8 Kobylisy.

Draží přátele,

s velkou radostí Vám zde oficiálně potvrzujeme, to, o jíž oznamily naše oficiální zprávy: plenární shromáždění Mezinárodní federace

lidských práv, jež se sešlo ve Florencii 24. a 25.11.1979 schválilo na návrh výboru vaše přijetí do F.I.D.H. /Mezinárodní federace pro lidská práva/ Toto schválení se uskutečnilo jednoklasně a aklamací.

Od nynějška jste oficiálně "Československá liga pro lidská práva", člen F.I.D.H., která není vládní organizací a je akreditována při Spojených národech a evropské radě.

Je samozřejmé, že budeme rádi, když budete užívat svého nového oficiálního jména, a bude naprostě normální, budete-li své členství v e F.I.D.H. uvádět ve všech svých zprávách, aby aspoň bylo zjevné vaše nepřímé připojení ke Spojeným národům a jejich zásadám, jež jsou pověřeny uplatňovat.

Rádi bychom od vás dostávali všechny dokumenty o vašem organismu, o jeho výboru o jeho činnosti. Ujištujeme vás, že F.I.D.H., která je od nynějška s vámi organicky svázána, bude muset být s vámi ve styku a bude vám posílat své publikace a oběžníky. Naši první starostí nepochybňě bude vyžadovat, aby vám byla přiznán

přiznána skutečná spravedlnost, aby bylo zabezpečeno vaše právo na obhajobu a aby bylo uděleno cestovní vizum pověřenému představiteli F.I.D.H., aby vás mohl navštívit Věřte, draží přátelé, našim povzbuzujícím pozdravům a naší nezlovné věrnosti ve společném boji na obranu lidských práv ve světě. Za výbor Michael Calef tajemník pro informace

Sdělení č.155 / Odsouzení Jiřího Gruntoráda/

Dne 8.11. odseoudil samosoudce obv. soudu pro Prahu 2 dr. Martin Korbař základě obvinění z přečinu podle §6 b zák. 150/69 Sb. /přečin proti veřejnému pořádku pro držení střelné zbraně bez povolení/ k nepodmíněnému tresu 3 měsíců odnětí svobody v 1. nápr. vých. skupině / horní hranice sazby/ Jiřího Gruntoráda, sign. Charty 77, povoláním zedníka OPBH v Praze 2. Prokurátor dr. František Antoš argumentoval ve své řeči mj. tím, že obviněný patří k lidem, kteří stojí na platformě nepřátel socialismu a vystupují jako agentura kapitalistických států".

Již před hl. líčením došlo k závažnému porušení presumpce něužny, když při procesu se 6 členy VONSu před Městským soudem v Praze dne 23.10.79 se prokurátor dr. Adamec dovolával tenkrát ještě neuzávřeného Gruntorádova případu s tím, že sugestivně naznačoval souvislost mezi emyšleným nařčením z pokusu o zavlečení vzdušného dopravního prostředku do ciziny / proti J.G. nebylo nikdy takové obvinění vzneseno, ani nebylo v této souvislosti zahájeno tr. stíhání, bylo mu tím jen vyhrožováno při výsleších během jeho zadržení 20.2.1979 resp. 15.10.1979 a mezi zažalovaným přečinem držení střelné zbraně bez povolení, aby tak ilustroval své tvrzení, že souzení členové VONSu se "astávali "kriminálních živlů" / o únorovém zadržení J.G. pojednávalo sdělení VONS č.83/. J. Gruntorád se proti rozsudku samosoudce obv. soudu pro Prahu 2 odvolal prostřednictvím svého obhájce dr. Otakara Notejla.

Na základě tohoto odvolání proběhlo před senátem Městského soudu v Praze jemuž předsedal jeho místopředseda dr. Rojt, dne 4.12.1979 odvolací řízení. J. Gruntorád se měl přečinu dle § 6b zák. č.150/69 k~~xx~~xx Sb. dopustit tím, že v lednu t.r./1979/ prý koupil od svědka J. Berana střelbyschopný revolver starší výroby a ilegálně ho držel ve svém vlastnictví. Tuto spornou skutečnost měli potvrdit další svědkové. Jejich svědectví však z Beranovy výpovědi potvrzovalo jen pouhé tvrzení, že k prodeji revolveru došlo, rozcházel se však s ní, pokud jde o konkrétní okolnosti / doba prodeje, cena, vzhled zbraně, její ráže atd/. Jedna ze svědkyní potvrdila Beranovu výpověď ani v tomto minimálním rozsahu.

Nesbývá tedy než se ztotožnit se závěrem obhakoby, která označuje celé svědectví korunního svědka Berana za nevěrohodné. Jiří Beran je aktuálně stíhán na svobodě pro tr. čin narušení mravní výchovy mládeže, svědeckou výpověď však učinil ještě ve vazbě, z níž byl poté propuštěn. Revolver převzal od svého přítele J. ~~Hochmann~~ Hochmanna s tím, že mu do něj opatří náboje, pak ho však namísto toho prodal. Přesto jsou z vyšetřování známy

tyto skutečnosti již od února 1979, nebyli ani Beran ani Hochmann p^o přečin nedovoleného držení střelené zbraně tr. stíhání, Hochmann nebyl dokonce v této věci vůbec vyslechnut/>. Zároveň jeo zářezející dismetrální rozdíl co do odborné kvalifikovanosti první a druhé Beranovy svědecké výpovědi. Zatímco obsah první výpovědi, učiněné 15.10.1979 má všechny znaky naprosté nezasvěcenosti pokud se týká ballistiky a znalosti zbraní/ např. aby mohl Beran obstarat Hochmannovy náboje, musel si vzít zbraní s sebou, tedy měly byt schopen dle ráže a typu zbraně identifikovat vhodné náboje/, ve výpovědi

ze dne 31.10.79 svědek naopak s rozsáhlou odbornou erudití podrobň hovoří o technických aparametrech revolveru / mimo to byl už tehdy podán návrh na potrestání J. Gruntoráda, tj. stádium objasňování bylo již formálně ukončeno, takže vyšetřující orgán postupoval v rozporu se zákonými ustanoveními, protož obviili J. Berana tomuto novému výslechu, aniž svůj postup protokolárně zauvodnil/. Čas mezi oběma výslechy trávil svědek ve vyšetřovací vazbě, těžko si proto vysvětlit, jak si své znalosti mohl nově doplnit. Navíc při ústní výpovědi během hl. líčení opět soustavně hovořil o pistoli namísto o revolveru / po technické stránce je tento rozdíl zcela zásadní/, čímž nastala recidiva jeho původního laického omylu. Nesrovnalosti a přímé protimluvy jsou i ve výpovědích ostatních svědků o okolnostech týkajících se jejich přítomnosti při prodeji, a to zvláště u Pavly Kunzové a Jiřího Prokopce. Mezi jejich dřívějšími a pozdějšími výpovědmi do protokolu je tu patrný podobný významový posun - jakakumžkouhlejšíkdybyťkaždopádněúměrnýjejichmenšídůsažnosti - jako u Beranových výpovědí z 15. resp. 31.10. 1979. Jiří Prokopec byl rovněž v době podání svých výpovědí ve vazbě a dodnes je v ní držen, obě nezletilé svědkyně pak jsou internovány v Diagnostickém ústavu pro mladistvé.

Výpovědi Habichové, Prokopce a Berana učiněné podle §19 zák.č.40/74 Sb. /tedy jako tzv. vysvětlení/ a výpověď Kunzové učiněná podle §16 zák.č.70/65Sb nebyly svědeckou výpovědí ve smyslu § 101 tr.ř. a nejsou tedy přispustné v hl. líčení ani když vyhovují podmínkám stanoveným §211/l tr.ř.

Kromě zde vypočtených procesních závad a opominutí v důkazním řízení soud i je nepřistoupil k rozhodnutí o věcech zabavených při domovních prohlídkách, jež tak nebyly vráceny právoplatnému majiteli, třebaže s projednávaným případem vůbec nesouvisí. Slo m.j. např. o literární texty, které byly mesitím vydány knižními oficiálními nakladatelstvími /Seifert, Hrabal/. Ani při hl. líče ní, ani při odvolacím řízení nebylo přihlédnuto k ustanovení §199 tr.ř. o věřejnosti jednání. V jednací síni byli kromě obžalovaného a jeho obhájce přítomni pouze soudní úředníci ať už jako aktéři nebo diváci. Ostatním zájemcům bylo ve vstupu zabráněno. Zejména však soud absolutizoval výpověď hlavního svědka J. Berana, a to v mře natolik absurdní že i posudek odborného znalce z oboru balistiky vychází beze zbytku pouze z tohoto svědectví. Expert označil jen na základě této výpovědi inkriminovaný revolver za střelbyeschopný, aniž bylo nade vši pochybnost prokázáno, že existuje a vůbec kdy existoval. Výpovědi ostatních svědků totiž neobsahují žádný faktický údaj, který by potvrzoval jeho reálnost a funkčnost.

Shrneme-li předchozí, soud svým postupem nenašplnil zásadu nezbytnosti zjištění materiální pravdy, opomnul provést celou řadu důkazů a u provedeních důkazů se dopouštěl nepřesnosti v jejich hodnocení.

Senát Městského soudu v Praze při odvolacím řízení dne 4.12.79 navzdory všem těmto okolnostem původní rozsudek samosoudce obv. soudu pro Prahu 2 potvrdil.

22.12.79 Výbor na obranu nespravedlivě stíhaných, Československá liga pro lidská práva, člen Mezinárodní federace pro lidská práva

Sdělení č.156 /propuštění J.Bělíkové, L.Lise, V.Malého a J.Němce z vazby/ 22.prosince 1979, tj. cca 36 hod. poté co senát Nejvyššího soudu odsoudil 6 členů VONSu k vysokým trestům odnětí svobody, byli 4 členové VONSu Jaroslava Bělíková, Ladislav Lis, Václav Malý a Jiří Němec, věznění od 29.5.79 propuštěni z vazby. Nadále však pokračuje trestní stíhání vedené proti nim pro tr. čin dle §98, odst.1,2,a,b, tr.z.

27. 12.79 VONS -Českosl.liga pro lidská práva, člen Mezinár.feder.pro lidská práva

Sdělení č.127 /Libor Chloupek propuštěn/

Dne 26.12.79 byl propuštěn čtyřiaadvacetiletý Libor Chloupek, který si odpykal trest odnětí svobody v trvání 20ti měsíců ve věznici v Plzni na Borech. L.Chloupek byl v lednu 79 odsouzen společně s P.Cibulkou a P.Pospíšalem pro tr. čin podle §100 tr.z. /pobuřování/. O případu jsem informovali ve sděleních VONS č.2,40,42,55,70,63,123.

27.12.79 VONS -Českosl.liga pro lidská práva, člen Mezinár.fed.pro lidská práva

Martin Hybler : Smysl a situace snah o dodržování lidských práv v Československu

Chceme-li se poně

Chceme-li se poněkud podrobněji zabývat činností Výboru na obranu nespravedlivě stíhaných /Čs.ligy pro lidská práva/, je především nutné jednak připomenout současnou situaci ~~českých~~ v Československu, jednak si učinit měření o významu boje za lidská práva v ~~českých~~ dnešním světě. ~~vibec.~~
A v těchto dvou základních kontextech se bude moct úsilí VONS představit adekvátně a snad i s dostatečnou jemností.

Československo 70.let lze charakterizovat velmi obtížně. Vždy zde totiž hraje význačnou roli velmi pregnantní rozpáry v tom, co se za tuto společnost ústy svých reprezentantů vyhlašuje, včetně tomu, jak vychází její obraz v očích nezávislých analytiků doma i v cizině, jaká je potom skutečnost, lze se v této změti jen velmi obtížně dopátrat a to i v případě, že člověk žije zde a je tedy s touto skutečností každodenně konfrontován. I tehdy je to především neprůhlednost situace, se kterou se člověk permanentě střetává. Např. je zde vláda, která by tedy měla vládnout, jsou zde vedené instituce, které by měly o vládě rozhodovat a provádět ji, jsou zde soudy, které by měly soudit dle svědomí a práva, je zde kultura, je zde veřejnost atd. A všechny tyto instituce a lidé dělají, že tomu tak skutečně je. Nicméně se současně ví / příznačná je anonymita tohoto: se/, že ve skutečnosti vládne ně kdo jiný. A kdo potm? O tom se minění lidí, která jsou čím dál tím ulha vější, soukromější a utajovanější, různí, někteří říkají, že komunisti, jiní, že policie, většina říká jen - oni - aniž by byla schopna bližšího určení. Ví se, že volené orgány vlastně nejsou volené, a že jejich rozhodování je spíše strapou / a pro koho vlastně, nejspíš pro-ně-samé/, neboť vše je už předem rozhodnuto jinde a jinak. Ví se, že soudy soudí, jak se to -někde-předem dohodlo. Ví se, že povolená kultura maluje obraz společnosti podstatně jiný, než jaká je, že jde tedy spíše o reklamní leták či plakát, než o umění. Ví se, že veřejnost je v podstatě řadou vynucených rezolucí a předem vykonstruovaných patřičných mínění, jež otiskují noviny. Takto docházíme k tomu závěru, že vše, co má společnost v její životní funkci vykonávat, je v naší situaci spíše náhražkou, maketou zdáním, zatímco sociální skutečnost je někde zcela jinde. Ta maketa má však smysl v tom, že vytváří čistě vnějškový pořádek, normalitu a tím je pro běžného člověka, ať už se aktivně zúčastňuje jeho fungování, nebo více či méně pasivně rezistuje, úběžným bodem orientace v jeho společenském životě. Pro okolní svět tak má tento pořádek představovat společnost samu, být jejím prospektem. Ale kde potom a co je tak pravá československá sociální skutečnost? Ta je onou iracionálně jednající chaotickou anonymitou, která se vynořuje za touto iluzivní a strnulou fazou pořádku, či spíše se permanentně ze ni vynořuje a tímto zamotujícím se za nořováním v pravdě je./odkazuji v těchto bodech na knihu Miroslava Šimečky "Bnovení pořádku", dle mého názoru nejlepší analýzu československé současnosti/

Evidentně základním předpokladem, kdy takovýto typ společnosti může existovat, je to, že nepřipouští u lidí, kteří v ní žijí, osobní odpovědnost ve vztahu k ní a sobě a všechně se pokouší odpovědnost ze svého okrsku vymýt. Neboť jenom jednání, za něž není nikdo zodpovědný, je schopno rozpolcení na vnější zdánlivost pořádku a vnitřní chaotický a iracionální pohyb. Všichni participanti takového společnosti jsou potom nuceni udílovat se navzájem v infantilním nesamostatné závislosti. Tímto způsobem jsou potom na sebe navzájem existenčně odkázáni a proto i lehce manipulabilní. Manipulativní vzájemná závislost pak nahrazuje v sociálním jednání svobodné, emancipované rozhodování, vycházející z odpovědnosti a svědomí.

Tím se dostáváme k problematice lidské odpovědnosti, která se ovšem zdá být nejen základním prvkem struktury současné situace v Československu, ale i univerzálním pozadím o úsilí o zachování lidských práv kdekoli na světě. Neboť jejich porušování je kdykoli a kdekoli zřejmým odklonem od odpovědnosti, a to ať již jde o selhání toho typu, který shledáváme v československé společnosti, či říše ve společnostech Východní Evropy ~~vibec~~, anebo o věnské společnosti, či říše v explicitních diktaturách, v zemích třetího světa, útek typu jiného / např. v průmyslově vyspělých zemích díky pokračující technizaci a zkonzanebo i v průmyslově vyspělých zemích díky pokračující technizaci a zkonzumění mezi lidských vztahů/. V dnešní době se totiž ukazuje jako čím dál tím více aktuálnější nutnost návratu k elementárním a univerzálním základům lidského sociálního jednání/ v nichž lidská odpovědnost ke světu a sobě hráje primární konstitutivní úlohu/ neboť veškeré pokusy formulovat v pochraje primární konstitutivní úlohu/ neboť veškeré pokusy formulovat v podobě určitých jednou prováděny recept, jak spravedlivě uspořádat lidské věci a příslušnými institucemi jej provést, se projevily jako marné a spíše krizi lidských vztahů prohoubily, než aby přispěly k jejímu řešení.

Nyní se snad již můžeme pokusit předvést nad pozadí nastíněných kontextů činnosti Výboru na obánu nespravedlivě stíhaných/Čs.ligy pro lidská práva/ V základním prohlášení VONSu z dubna 1978 čteme, že Výbor "sleduje případy osob, které jsou tr. stíhaný či vězněny za porjevy svého přesvědčení, nebo které se staly obětími policejních či justiční svévolé", a že jeho snahou je "oznamovat s těmito případy veřejnost a poskytovat dotyčným lidem morální a jinou podporu". Odpovědnost ve společnosti na neodpovědné anonymní závislosti nelze konstituovat jinak, než že ji budu já sám tvrdit a budu se snažit sám odpovědně jednat. Již tím ovšem narušuji iluzuvní pořádek, onu tak typickou uklizenost všeho a vystavuji se nebezpečí postihu. Zákony a právní procedury jsou zde totiž uzpůsobeny tak, oportunně automatického postihování faktických zločinů jsou také samy konstitutivní součástí tohoto iluzivního pořádku. V případě, že je narušován, což se spíše může dít pouhým tvrzením integrity a odpovědnosti, než jakýmkoli jiným jednáním, zasahuje či spíše jsou "kýmsi" používány jako nástroj proti nepohodlnému člověku jímž se jakoby prezentuje legalita a to i tehdy, kdy tento zásah je s věcným obsahem právních norem v eklatantním rozporu a tedy je i formálně nezákonní. Tento typický způsob "právního postupu" je podstatou většiny případů sledovaných VONSem. Na druhé straně VONS vyjadřuje solidaritu těch, kteří se rozhodli jednat odpovědně, neboť jejich jednání je nutně odpovědné nejen vzhledem ke světu, ale i vzájemně, a tedy zde vyvstává určitá povinnost této solidarity.

Proto VONS vychází ve své činnosti ze stávajícího právního řádu a snaží se ukazovat na stále se rozevírající rozpor mezi literou či duchem zákona a faktickou praxí. V případech osob stíhaných za přesvědčení je totiž zákon používán k tomu, aby zakryval to, že ve skutečnosti jde o represi za přesvědčení, postup VONSu v těchto případech je opačný, používá téhož /tr.z./ k tomu, aby ukázal to, co zahaluje. To dělá především tím, že se pokouší uvedené případy zveřejnit. Mnohdy stačí dokonce i jakákoliv nekomentované zveřejnění oficiálních právních ~~informací~~ dokumentů a aktů: obžaloby, obhajoby, průběhu soudního jednání etc., aby se nespravedlnost očividně sama ukázala. Když potom i takového jednání Výboru je rovněž soudně postihováno, dochází k tomu, že se stává očividným celý tento ~~proces~~ popsaný postup v celé své absurditě a bezprávnosti, a že jeho neodpovědnost se sma veřejně vyslovuje taková jaká je. Jedním z důležitých funkčních principů anonymní automatické společnosti je totiž to, že je vlastně neveřejná. Veřejnost je tak jako vše nahrazena svou imitací, svým pouhým schematickým obrysem, vykonstruovaným zdáním. Patří k němu organizované manifestace proordinované dopisy a reportáže v novinách, předem režirované schůze, volby etc. ~~AKTIV~~ Avšak živé skutečné veřejnosti, která by byla přítomena a elementárním kořenem společenského jednání institucí, zde není. Člověk žije u nás ve své neodpovědnosti téměř výlučně soukromě.

Např. i veřejnost soudního jednání je představována tak, že mu smějí být přítomni jen nejbližší příbuzní, tj. ty nejsoukromější osoby životní ~~role~~ obžalovaného. VONS potom tvrzení veřejnosti a legality svého odpovědného počinání vytváří ~~AKTIV~~ nejen situace, kdy opět skutečně jde o spravedlnost, což jinak bývá v naší společnosti jen velmi zřídka/ v kriminálních případech je soudní spis mechanickou procedurou bez bytostného vlastního významu/, ale i situace, kdy lze skutečně říci, že jsou veřejné. Tím se snaží poukazovat na možnost být odpovědně a vytvářet si prostor / byt jakkoli omezený/ pro veřejné vyjádření k tak základním lidským otázkám, jako je problém ~~AKTIVITÉ~~ spravedlnosti, přesvědčení a svědomí. To už nelze dělat jinak než na rovině praktické starosti o druhé. V tom vidím smysl a cíl jejich existence.

N.B. - Za připomínky děkuji Andreji Stankovičovi a Zbyňku Hejdovi.
prosinec 1979, Praha

M.H.

Vážený pane předsedo vlády!

Přesto, že náš stát je signatářem mezinárodních paktů o lidských právech, Závěrečného aktu konference v Helsinkách, dochází u nás stále ještě k porušování těchto závazků, zejména odsuzováním lidí pro jejich přesvědčení. Cítím se povinen Vás upozornit na nedávné odsouzení 6 členů Výboru na obranu nespravedlivě stíhaných. Byli odsouzeni, protože upozorňovali na případy soudní a policejní represe proti našim spoluobčanům.

Při procesu, který se s nimi konal ve dnech 22 a 23.10.1979 kladl jim prokurátor za vinu /JUDr Adamec/ mimo jiné i to, že upozornili na případ

policejní represe proti mojí osobě. Bez věcné souvislosti hovořil o mladistvých dívkách, marihuaně a únosu letadla, prý k dokreslení, jakého mravního bahna se VONS zastával. Tyto výroky však neodpovídají skutečnosti. Jejich účelem bylo ovlivnit soud a jestliže je soud vzal v úvahu, přispěly k nespravedlivému odsouzení obžalovaných. Sdělení VONSu o mém případě bylo naprostě pravdivé.

Aby se těmto pochybným tvrzením JUDr Adance dodalo jakési váhy, bylo protimně zahájeno stíhání pro nedovolené držení střelné zbraně. Toto stíhání bylo vedeno velkce podivným způsobem, který je částečně patrný z přiložené dokumentace. Orgány činné v řízení se snažily skutečnosti zatemnit a využít v můj neprospěch. Nebyli vyslechnuti důkorce ani navržení svědkové obhajoby. Do soudní síně nebyl vpuštěn ani jediný známý, obhajoba byla zcela ignorována, a byl jsem odsouzen bez jakéhokoliv věrohodného důkazu k nejvyššímu trestu. Tento rozsudek byl odvolacím soudem potvrzen za stejných okolností /vyloučení veřejnosti, policejní asistence/.

Došlo tedy k dvojnásobnému nespravedlnosti - vůči mojí osobě a zejména vůči odsouzeným členům VONSu, proti kterým byl tento proces také přímo namířen. Muselo se dokázat, že se zabýval obranou "mravního společenského bahna" a to i za cenu porušení zákona. Při pouhém přečtení přiložené dokumentace je patrné, že v odůvodnění usnesení Městského soudu jsou vkládány svědkům do úst výroky, které nikdy nepronесli a obhajoba je zcela ignorována. Dokazuje to tedy, že se soud věcnou stránkou vůbec nezabýval a nejedná se zde o nějaký omyl, ale cynické použití justice k dosažení předem stanoveného cíle.

Považuji za svou povinnost Vás o tomto informovat, protože tento způsob likvidace nepohodlných ~~mužů~~ občanů, pokud bude i nadále úspěšný, by semohl stát běžnou součástí našeho života. Proto je nutné nespravedlivé rozsudky zrušit a učinit opatření, která by zaručovala, aby se v budoucnu podobné případy nemohly opakovat.

Doufám, že tomuto podnětu budete přikládat stejnou důležitost, jako já sám. Bude-li se proti našim spoluobčanům postupovat i nadále, ponesete za to i Vy svůj díl zodpovědnosti.

Jiří Grunorád, Vítězného února 4

120 00 Praha 2

příloha: výpis z tr.spisu 2T 104/79 Kopie: Ministerstvo spravedlnosti ČSSR
Pozn. red.: J.Grunorád nastoupil 14.1.1980 výkon trestu k němuž byl odsouzen.

O p i s dopisu Federálnímu shromáždění ČSSR

Praha 11.11.1979

Vážené Federální shromáždění!

obracímse na Vás jako na orgán, který má ve své pravomoci plnit funkci zákonodárce i dbát, jak jsou naše zákony i ústava ČSSR v praxi dodržovány. Dovolují si Vás tímto dopisem upozornit na záležitost, vedenou pod číslem 1 T 23/79 u Městského soudu v Praze, která je smutným dokladem toho, že pět československých občanů, zastánců lidských práv, signatářů Charty 77, bylo pro svoje názory a postoje odsouzeno celkem k 19 a půl rokům odnětí svobody -vězení. Jejich vina spočívá jen v tom, že plnili svou občanskou povinnost, otevřenými dopisy se obraceli na naše úřady a kompetentní místa v případech, kdy se domnívali, že je porušován náš právní řád. Z těchto míst však nikdy žádnou odpověď nedostali, ačkoliv případy, na které upozorňovali by neměly zůstat bez přešetření. Navíc platí u nás zásada, že každý úřad má povinnost se alespoň vyjádřit k dopisu, který je podepsán jménem a adresou.

Mezinárodní pakty o lidských právech jsou přece od roku 1976 součástí našeho právního řádu. Ukládají povinnost sledovat respektování lidských práv našim občanům. Je tedy přinejmenším absurdní, že se občanská iniciativa, Výbor na obranu nespravedlivě stíhaných, vycházející z ústavou zaručeného práva občanů, aby se jednotlivě i společně vyjadřovali k práci státních orgánů - za tuto činnost ocítá na lavici obžalovaných a je odsouzena!

Celé soudní jednání ze dne 22. a 23.10.1979 považuji za inscenované, vykonstruované, ~~krátké~~ nesmyslné - za analogii procesů z padesátých let. Soud epřihlíží k faktům, vybíral k protokolaci co se hodilo, ale ani to by před normálním soudem nemohlo obstát jako provinění.

Obžaloba, plná nepravd a rozporu, byla zcela vyvrácena v fyzické obžalovaných, svědků, obhajobou i závěrečnými řečmi. Soud obžalované rádoby las-kavým tónem ironizoval, jejich závažné argumenty však přehlížel a ignoroval. Tohle v řeči je přerušoval a nechal protokolovat jen krátky vět a myšlenek. Tohle promíte - trapné divadlo bylo navíc doplněno stálým ponížujícím opakováním pochodováním obžalovaných bludištěm chodeb zcela výklizené soudní budovy

trasou střeženou příslušníky VB / v pohotovosti byl nejméně celý autobus příslušník VB/ tam i zpět. To mělo zřejmě na obžalované a jejich nejbližší rodinu působit psychicky a mělo to snad i vést k vyprovokování obžalovaných protože uniformovaný doprovod byl tak zesílený, jak by měl na starost tlupu nek pečných zločinců.

Soudní síně nebyla veřejnosti přístupná, přátele obžalovaných museli opustit soudní budovu, ačkoliv šlo o veřejné hl. líčení. Ani to jistě neodpovídá předpisům. Dále vás museím upozornit na to, že není náležitě doručována soukromá pošta - dopisy mých nejbližších, synů, matky, snachy a setsry. Jejich dopisy mi dochází až s měsíčním zpožděním, nárazově / třeba 8 dopisů najednou a pak měsíc ani rádka/, od mé snachy jsem řadu dopisů nedostala vůbec. Dopisy známých a přátele vůbec ne. I to má zřejmě být psychický účinek nátlak, jiné důvody mne nenapadají. Rozhodně však ani to nemůže být v souladu s předpisy.

Žádám Federální shromáždění ČSSR, aby tento naléhavý dopis projednalo a zjednalo nápravu. Odsouzení se odvolali a rozsudek dosud nenabyl právní moci. Pokud se Federální shromáždění ČSSR mým dopisem nehodlá zabývat, žádám, aby opis mého dopisu, který přikládám, zaslalo účastníkům madridského zasedání, /listopad 1980/ až rok 1981/ a to urychleně, jako závažný podnět pro komisi zabývající se dodržováním Mezinárodního paktu o lidských právech na celém světě. Pokud nebudu do dvou měsíců vyrozuměna, jak s mým dopisem FS ČSSR naložilo, budu nutena zvolit jinou cestu.

V příloze zasílám i opis "mého stanoviska, k obžalobě", které jsem chtěla přednést Městskému soudu při zahájení hl. líčení dne 22.10.1979, ale nebylo mi umožněno. Na mou žádost dal předseda senátu toto mé stanovisko alespoň zaprotokolovat.

Otta Bednářová

Příloha - Moje stanovisko k obžalobě

Obžalobu v plném rozsahu kategoricky odmítám. A to nejen proto, že se necítím ~~zákonem~~ ničím vinna. Z vášných morálních důvodů, pro mne principiálních se nemohu zúčastnit ani dalšího procesního jednání. Má fyzická účast je zde nedobrovolná. Na tomto nemohu nic změnit. Rozhodně však zde nemíním se nachat vmanipulovat do jakékoliv role, třeba i tím, že bych se měla k obžalobě vyjadřovat. Chci vám vysvětlit motivaci tohoto mého rozhodnutí, abyste mohli sami posoudit jeho morální závažnost.

Na vlastní oči a u ší jsem se totiž přesvědčila, k čemu vedou podobné obžaloby, jako je ta, která byla vznesena proti mně a mým přátelům. Poznala jsem, jaká kliše se při tom používají, jakými pojmy a přívlastky se šperkuje jaká manipulace s lidmi se při tom děje, ať jsou to obžalování, svědci nebo soudci. Ale poznala jsem i to, jak se takové obžaloby a jejich tvárci hroutí.

Šedesátém druhém roce jsem totiž byla přítomna veřejným soudním reabilitacím. Chtěla jsem znát pravdu a dostala jsem krutou životní lekci, právě v tom, jak zmanipulován může být obžalován, svědek i soud. Zajímalo mne proč se v padesátých letech dozvávali i nevinní lidé k činům, které nikdy nespáchali, a proč jiné nevinní lidé, aniž se dozváli, byli rovněž odsouzeni, Proč svědkové z padesátých let svědčili a v šedesátých letech titiž lidé, zoufali, svá svědectví odvolávali. Proč soudcové soudili a po deseti letech svých rozsudků litovali a postiženým nebo jejich pozůstatkům se omlouvali. Šlo o tresty odnětí svobody, ale i o tresty smrti. Paní Miladu Horákovou počínaje a panem Rudolfem Slánským konče. I náš pan prezident dr. Gustáv Husák byl jednou z obětí té doby. Nevinně odsouzených byly stovky a tisíce. Nazývali je tehdy také trockisty, milionáři, alvomany a kontrarevolučními ztroskotanci. Tehdy v padesátých letech jsem k tomu mlčela a trápí mne proto svědomí dodnes. Ničím se ssma před sebou nemohu opravědlnit, ani svým mládím bylo mi tehdy 23 let. Ani tím, že ostatní, celá veřejnost mlčela.

Bruno Jesenskij ve své knize Spiknutí lhostejných napsal: "Neboj se přítel přítel tě může jen zradit, neboj se nepřítel, nepřítel tě může jen zabít, boj se lhostejných, protože s jejich mlčenlivým souhlasem dochází k vraždě i zradě!"

I ipomínsela jsem si jeho slova v šedesátých letech při soudních rehabilitacích a slíbila jsem si, že po světě chodit lhostjně už nikdy nebudu, abych mohla klidně usínat a žít. Svůj slib chci dodržet, ať za něj zaplatím jakoukoliv cenu.

Považuji obžalobu za vykonstruovanou a nesmyslnou. Proto nemohu být aktérem v tomto procesu. Je veden opět proti lidem, kteří se nedopustili něčeho nečestného, natož trestného. Z tohoto svého stanoviska ustoupit nemohu. I proto jsem podapsala Chartu 77. A by se nemohly opakovat tragické justiční

omyly padesátých let. Obžaloba, kterou držím v ruce, je smutným důkazem toho, jak se u nás postupuje proti obráncům lidských práv.

Zádám aby ~~zprávky~~ toto mé stanovisko bylo zaznamenáno a příkřeno ke spisu./21.10.1979/
K tomuto dopisu ES ČSSR jsem přiložila přílohu, která je přesným opisem celého dopisu, jen v úvodu je navíc tento text:

Madridské zasedání. Komise zabývající se dodržováním Mezinárodního paktu o lidských právech na celém světě - MADRID - Španělsko.

Vážené zasedání,

požádala jse m Federální shromáždění ČSSR o pomoc v záležitosti československých obočanů, zastánců lidských práv, kteří byli za tuto svou činnost odsouzeni 23.10.79 celkem k 19 a půl roku odňatí svobody. Protože se Federální shromáždění samo mou řádostí nehnadlá zabývat, prosím o pomoc Vás. Posílám vám opis mého dopisu Federálnímu shromáždění ČSSR a opis mého stanoviska k obžalobě a Zádám vás naléhavě, abyste se jejich obsahem zabývali. Jsem t.č. vězněna, adresu uvádím

Otta Bednářová

18.6.1927

Praha 614/09

161 02 Praha 6

Interview s Jiřím Němcem pro Informace o Chartě 77 a Nouvel Observateur

Jiří, ty jsi bezprostředně po svém návratu mluvil o tom, že nyní je situace podstatně jiná než v době před tvým zatčením. Mohl bys nyní rozvést, co jsi měl tehdy na mysli?

— Chci říci, že se změnila nejenom situace ve světě, ale i u nás doma. Mám na mysli aktivitu mladých signatářů Charty 77. Tito mladí lidé, kteří mám také pomohli, jsou ti, na které myslím v tuto chvíli na prvním místě. Ale i ty kontakty, které máme s lidmi, kteří na Západě bojují o stejně cíle jako my, jsou dnes mnohem přirozenější a každému srozumitelnější než dřív. To byla má nejdůležitější zkušenosť po mému propuštění z vězení Praha-Ruzyně. To je můj obecný pocit, protože jsem již měl dost času se seznámit se situací po svém návratu.

Vyjádřila jsem si se nepřesně. Neměla jsem na mysli situaci takříkajíc "mezi námi". Chtěla jsem vědět, co soudíš o situaci a zámerech našeho "protihráče". Má na mysli státní moc.

— Myslím, že naši protihráči / nikoliv nepřátelé, to mi nějak nejde z huby/přecenilisvo u pozici. Naše oficiální moc se v tom nejzávažnějším slova smyslu přepočítala. A ten plán na zničení VONSu a Charty 77 utrpěl porážku. V tom smyslu je dnešní situace lepší než před sedmi měsíci. Mezinárodní situace se se proměnila nepříznivě. Zvýšila se nebezpečí akutních konfliktů. Myslím si však přesto, že je mé hodnocení situace u nás v důsledku chyby vládnoucích kruhů správné a dnešní situaci považuji za dříží úspěch našeho hnutí. Aber, aber - naši tak blízci přátelé, jako V.Havel, P.Uhl a další odsouzení a samozřejmě všichni ti poloanonýmní a anonymní lidé stále ještě jsou ve vězení. Některé čekáme v nejbližších týdnech, ale padly také vysoké tresty. A na tyto lidi myslím v tuto hodinu, v tuto minutu ze srdce a s velkými starostmi. Na to musím navázat v dalším."Mezinárodní povárnostní situace" se mi zdá nebezpečná, ~~zprávy~~ Relativní síla a častost konfliktů je opravdu nebezpečná, ale i přesto si myslím, že mezinárodní solidarita lidí všech světových názorů, všech odstínů politického přesvědčení všech vrstev a všech osobních motivů, kteří však všichni sledují jediný cíl - svobodu a lidskou dístojnou - pomáže k tomu, že nejen u nás v Československu ale i v nejrůznějších částech světa vítězství bude možné.

— Asi víš, že zitra odjíždí Eugen Brikcius. Tolik lidí už odjelo nebo odjíždí, že se po Praze říká, že ta Vindobona v půl třetí odpoledne jednou do

Vídni odvezete všechny. Jak ty vidíš otázku emigrace?

— Tomu musím říci něco osobního. Eugen Brikcius, je člověk mně velice ~~zprávky~~ druhý. Dělali jsme spolu mýdlový muzikál na jaře lonišského roku, taky jsme spolu tenkrát seděli / jenom jeden a půl dne/, prostě bude mi chybět. Ale přesto si myslím, že bychom tehlesituaci neměli brát tragicky. Ať už žijeme tady v Praze, nebo ve Vídni, nebo kdekoli jinde, nesmíme mezi sebou cítit zed.

— Pověz mi prosím tě, jak ses cítil ty osobně ve vězení a jak se cítíš teď?

Tak jak se teda osobně cejtím. Cítil jsem se tam docela dobře. Mohl jsem studovat, číst dobrou literaturu; nebyl to žádný prázdný čas, bylo to pro

pro mne docela přijatelné. To ovšem není to nejdůležitější. Sice je toho času na svobodě jen část z nás, další sedí, ale, jak jsem již řekl, situace se proměnila. A proto musím vyslovit svůj dík. Svůj dík všem, kteří se chovají svobodně. Všem těm, kdo nám projevili svou solidaritu. Jednotlivcům, hnutím, osobnostem ve význačném postavení, všem... bych chtěl vyslovit svůj dík a dík za všechny přátele, kteří dosud sedí.

— Předpokládám, že jsi ve vězení četl a studoval, taky přemýšlel. Mohl bys předložit nějaký phod svých úvah?

— Chceš zralý plod? Tedy zralý plod... Jsem ubezpečen více než dřív, že to jediné, co má cenu, je schopnost žít/milovat/- pozn.překl.: v němčině slovní hříčka lieben-leben - bez nenávisti. To znamená žít bez msty. Ducha tíže, duch msty, toho musíme překonat. V každé situaci a v tom smyslu snad mluvím nejen za sebe, ale i za naše přátele - že nejen musíme překonat ducha msty, ale žít z jeho opaku, který jak doufám, z nás bude moci vyzařovat-mezí námi a kolem nás.

Děkuji ti za rozhovor.

Otázky kladla Petruška Šustrová

7. ledna 1980, Praha

Články došlé do redakce:

Václav Černý: K problematice Charty a o jednom čísle Svědectví

Petr Fiedlius: Učel světí prostředky

František Lis: Dopis ministru Obzinovi

Jiří Ruml: Díky, pane Čapku